

РЕПУБЛИКА СРБИЈА
НАРОДНА СКУПШТИНА
Посланичка група СРПСКИ ПОКРЕТ ДВЕРИ – ПАТРИОТСКИ БЛОК
15. септембар 2022. године
Београд

ПРЕДСЕДНИКУ НАРОДНЕ СКУПШТИНЕ

На основу члана 107. став 1. Устава Републике Србије, члана 40. став 1. тачка 1. Закона о Народној скупштини и члана 150. став 1. Пословника Народне скупштине подносимо **Предлог Закона о изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању** („Службени гласник РС“ бр. 34/2003, 64/2004-одлука УСРС, 84/2004 – др.закон, 85/2005, 101/2005 – др. Закон, 63/2006 – одлука УСРС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014, 73/2018, 46/2019 – одлука УС, 86/2019 и 62/2021), са предлогом да се узме у претрес.

Народни посланици:

Проф. др Тамара Миленковић Керковић

Мр Иван Костић

Бошко Обрадовић

Милован Јаковљевић

Радмила Васић

Борко Пушкић

ПРЕДЛОГ ЗАКОНА О ИЗМЕНАМА ЗАКОНА О ПЕНЗИЈСКОМ И ИНВАЛИДСКОМ ОСИГУРАЊУ

Члан 1.

У Закону о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС" бр. 34/2003, 64/2004-одлука УСРС, 84/2004 – др.закон, 85/2005, 101/2005 – др. Закон, 63/2006 – одлука УСРС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014, 73/2018, 46/2019 – одлука УС, 86/2019 и 62/2021) у члану 70а бришу се речи „трајно“ и „пре“ па се члан 70а мења и гласи:

„Члан 70 а

Висина превремене старосне пензије одређује се на исти начин као и висина старосне пензије, с тим што се износ тако одређене пензије умањује за 0,34% за сваки месец до навршених 65 година живота“

Члан 2.

У Закону о пензијском и инвалидском осигурању ("Службени гласник РС" бр. 34/2003, 64/2004-одлука УСРС, 84/2004 – др.закон, 85/2005, 101/2005 – др. Закон, 63/2006 – одлука УСРС, 5/2009, 107/2009, 101/2010, 93/2012, 62/2013, 108/2013, 75/2014, 142/2014, 73/2018, 46/2019 – одлука УС, 86/2019 и 62/2021) у члану 70б бришу се речи „трајно“ и „пре“ па се члан 70б мења и гласи:

„Члан 70б

Изузетно од члана 70а овог закона осигуранику жени се превремена старосна пензија одређује на начин како се одређује старосна пензија, с тим што се износ те пензије умањује за 0,34% за сваки месец ранијег одласка у пензију до навршених:

- 1) у 2015.години, 60 година и шест месеци живота;
- 2) у 2016.години, 61 годину живота;
- 3) у 2017.години, 61 година и шест месеци живота;
- 4) у 2018.години, 62 године живота;
- 5) у 2019.години, 62 године и шест месеци живота;
- 6) у 2020.години, 63 године живота;
- 7) у 2021.години, 63 године и два месеца живота;
- 8) у 2022.години, 63 године и четири месеца живота;
- 9) у 2023.години, 63 године и шест месеци живота;
- 10) у 2024.години, 63 године и осам месеци живота;
- 11) у 2025. години, 63 године и десет месеци живота;
- 12) у 2026. години, 64 године живота;
- 13) у 2027. години, 64 године и два месеца живота;
- 14) у 2028. години, 64 године и четири месеца живота;
- 15) у 2029. години, 64 године и шест месеца живота;
- 16) у 2030. години, 64 године и осам месеца живота;
- 17) у 2031. години, 64 године и десет месеца живота.“

Члан 3.

Овај Закон ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у „Службеном гласнику Републике Србије“.

ОБРАЗЛОЖЕЊЕ

I УСТАВНИ ОСНОВ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Уставни основ за доношење овог закона садржан је у члану 15. Устава Републике Србије који прописује: „Држава јемчи равноправност жена и мушкараца и развија политику једнаких могућности“, у члану 58. ст. 1. који прописује: „Јемчи се мирно уживање својине и других имовинских права стечених на основу закона.“ и у члану 70. Устава Републике Србије који у своја два става прописује следеће: „Пензијско осигурање уређује се законом. Република Србија стара се о економској сигурности пензионера“.

II РАЗЛОЗИ ЗА ДОНОШЕЊЕ ЗАКОНА

Када су уведене у Закон о пензијском и инвалидском осигурању одредбе чланова 70а и 70б, о трајном смањењу пензије кориснику превремене старосне пензије коју осигураник стиче када наврши најмање 40 година стажа осигурања и најмање 60 година живота (уз посебне обрачуне до 2023. године за мушкарце и жене), оне су уведени у позитивно законодавство са циљем да изједначе дужину примања и износе пензија корисника који оду у превремену пензију, који ће пензију примати дуже а тиме примати и већи број пензија и укупно више новца, у односу на осигуранике који оду у старосну пензију након што наврше општу старосну границу од 65 година живота и при томе имају 45 година стажа или су имали исту дужину стажа и висину зарада и доприноса током осигурања. На овај се начин висина пензије доводи у везу са дужином стажа, уплаћеним доприносима и очекиваном дужином њеног коришћења. Такође се осигураницима омогућава избор између вишег износа пензије уколико у пензију оду касније, с једне стране, односно да дуже примају пензију у случају да остваре право на превремену пензију.

Међутим, ово изједначење, намењено пре свега онима који су у превремену пензију отишли противно својој вољи због стечаја или престанка постојања предузећа у коме су радили, ставило је велики број запослених у неправедан положај јер им се пензије не умањују за 0,34% месечно само до навршених 65 година старости, већ трајно. На овај је начин омогућено да и радници пропалих државних предузећа, као и предузећа у стечају остваре превремену старосну пензију.

Увођење тзв. пенала за сваки месец ранијег одласка у пензију трајно оним осигураницима који имају право на снижавање старосне границе представља дискриминацију оних осигураника којима се и након 65 године живота пензија умањује за 0,34% месечно иако су тада већ испунили старосну границу а уплаћивали накнаде за пензионо осигурање пуних 40 година у односу на шта им се и рачуна висина пензије.

Овај покушај уништења начела еквиваленције и правичности између корисника старосне пензије, који имају и године стажа и године живота и корисника превремене старосне пензије којима недостају године живота се трајношћу овог законског решења претвара у дискриминацију корисника превремене старосне пензије и након што напуне 65 година живота.

Трајно смањење пензија корисницима превремене старосне пензије доводи до нарушавања начела једнакости пре свега оних корисника који су са радним односом кренули одмах након завршеног средњег образовања, у својим двадесетим годинама, јер ће њихове пензије и након што испуне године живота, тј након 65.године до краја коришћења овог стеченог права бити умањиване. На висину пензије и на остваривање овог права утиче пре свега дужина уплаћивања накнада и време које је запослени провео

на раду, што је и суштина института осигурања, чија осигурана сума зависи од висине и броја година уплаћивања премије осигурања, тј. накнаде за пензијско осигурање. Трајним смањивањем пензије корисницима који су услов година стажа стекли у својим ранијим годинама живота (најчешће и против своје воље због престанка постојања или приватизације правног лица послодавца) је нарушавање принципа једнаке вредности узајамних давања и начела еквивалентности као основног принципа облигационог права, на коме почива и право осигурања. Са друге стране и разлози једнаког поступања и уставна и законска начела равноправности су прекршена пенализацијом према корисницима (женама и мушкарцима) који су услов за превремену пензију стекли у ранијим годинама живота. Корисници превремене пензије са пуним стажом ће уколико ове измене и допуне не буду усвојене и даље бити дискриминисани у односу на кориснике старосне пензије, па ће и након напуњених 65 година живота примати умањени износ пензије, без обзира на број година у којима су уплаћивали накнаде за пензијско осигурање. Суштина осигурања је алеаторност, непредвидивост, али и еквивалентност узајамних давања и равноправност осигураника, а право на пензију не стиче се само условом година живота већ пре свега бројем година пензијског стажа, односно уплатама премије осигурања током година. Стога је трајно смањење пензија током сваког месеца незаконито, неправедно и неодрживо.

III ОБЈАШЊЕЊЕ ОСНОВНИХ ПРАВНИХ ИНСТИТУТА И ПОЈЕДИНАЧНИХ РЕШЕЊА

Нема нових правних института који се уводе, осим новог правног решења укидања трајног процентуалног смањења пензије и након 65. године живота корисника превремене старосне пензије са пуним пензионим стажом.

IV АНАЛИЗА ЕФЕКТА ЗАКОНА

Предлог Закона о изменама и допунама Закона о пензијском и инвалидском осигурању прекида неравноправан правни положај корисника превремене старосне пензије са пуним стажом и корисника старосне пензије тако што укида трајни карактер смањења процентуалног дела пензија за сваки месец и задржавајући ово смањење за сваки месец ранијег одласка у пензију ограничава га само до навршених 65 година живота корисника пензијског осигурања. Након тога, уз законске изузетке којима се женама старосна граница продужава до 2032. године и изједначава са бројем година живота мушкараца на 65 година, ово ограничење се укида. На тај се начин изједначавају у правима и корисници старосних пензија који су у пензију отишли са 65 година и корисници који су право на пензију стекли пре ових година. Примедба о пуном пензијском стажу од 45 година код старосних година пензијског стажа код корисника превремене пензије као основе за разликовање не стоји јер ће први имати и веће пензијске основице због дужег времена уплаћивања премије осигурања.

Укидањем трајног карактера смањења пензија за кориснике превремених пензија се ова неравнотежа у правима и обавезама своди на разумну, а пре свега, обзиром на алеаторност правног института осигурања, код кога се однос узајамних права и обавеза не може знати унапред, због чега се и не зна колико ће дуго неко примати пензију, а Закон о пензијском и инвалидском осигурању треба да постави оквире да та равнотежа буде што је могуће већа. Тиме се исправља и велика неправда према корисницима превремене старосне пензије са пуним стажом, да након 65 године живота стекну право

на пуни износ пензије, уместо позитивно-правног решења да то умањење буде трајно. Посебно ће овај проблем бити актуелан код будућих генерација након креирања система дуалног образовања чија је интенција започињање радног односа и почетак пензијског стажа одмах након завршетка средњег образовања, због чега ће и ти корисници у будућности бити пенализовани због раног заснивања радног односа.

V ПРОЦЕНА ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА ПОТРЕБНИХ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ОВОГ ЗАКОНА

За доношење овог закона потребно је обезбедити додатна финансијска средства из Фонда пензионог осигурања за онај број корисника превремених пензија који су напунили 65 година живота.

VI ПРЕГЛЕД ОДРЕДАБА КОЈЕ СЕ МЕЊАЈУ/БРИШУ

~~1a Превремена старосна пензија~~

~~Члан 70a~~

~~Висина превремене старосне пензије одређује се на исти начин као и висина старосне пензије, с тим што се износ тако одређене пензије трајно умањује за 0,34% за сваки месец пре навршених 65 година живота.~~

„ЧЛАН 70 А

ВИСИНА ПРЕВРЕМЕНЕ СТАРОСНЕ ПЕНЗИЈЕ ОДРЕЂУЈЕ СЕ НА ИСТИ НАЧИН КАО И ВИСИНА СТАРОСНЕ ПЕНЗИЈЕ, С ТИМ ШТО СЕ ИЗНОС ТАКО ОДРЕЂЕНЕ ПЕНЗИЈЕ УМАЊУЈЕ ЗА 0,34% ЗА СВАКИ МЕСЕЦ ДО НАВРШЕНИХ 65 ГОДИНА ЖИВОТА“

~~Члан 70б~~

~~Изузетно од члана 70a овог закона, осигураннику жени се превремена старосна пензија одређује на начин како се одређује старосна пензија, с тим што се износ те пензије трајно умањује за 0,34% за сваки месец ранијег одласка у пензију пре навршених:~~

- ~~1) у 2015. години, 60 година и шест месеци живота;~~
- ~~2) у 2016. години, 61 годину живота;~~
- ~~3) у 2017. години, 61 годину и шест месеци живота;~~
- ~~4) у 2018. години, 62 године живота;~~
- ~~5) у 2019. години, 62 године и шест месеци живота;~~
- ~~6) у 2020. години, 63 године живота;~~
- ~~7) у 2021. години, 63 године и два месеца живота;~~
- ~~8) у 2022. години, 63 године и четири месеца живота;~~
- ~~9) у 2023. години, 63 године и шест месеци живота;~~
- ~~10) у 2024. години, 63 године и осам месеци живота;~~
- ~~11) у 2025. години, 63 године и десет месеци живота;~~
- ~~12) у 2026. години, 64 године живота;~~
- ~~13) у 2027. години, 64 године и два месеца живота;~~
- ~~14) у 2028. години, 64 године и четири месеца живота;~~
- ~~15) у 2029. години, 64 године и шест месеци живота;~~
- ~~16) у 2030. години, 64 године и осам месеци живота;~~
- ~~17) у 2031. години, 64 године и десет месеци живота.~~

„ЧЛАН 70Б

ИЗУЗЕТНО ОД ЧЛАНА 70А ОВОГ ЗАКОНА ОСИГУРАНИКУ ЖЕНИ СЕ ПРЕВРЕМЕНА СТАРОСНА ПЕНЗИЈА ОДРЕЂУЈЕ НА НАЧИН КАКО СЕ ОДРЕЂУЈЕ СТАРОСНА ПЕНЗИЈА, С ТИМ ШТО СЕ ИЗНОС ТЕ ПЕНЗИЈЕ УМАЊУЈЕ ЗА 0,34% ЗА СВАКИ МЕСЕЦ РАНИЈЕГ ОДЛАСКА У ПЕНЗИЈУ ДО НАВРШЕНИХ:

- 18) У 2015.ГОДИНИ, 60 ГОДИНА И ШЕСТ МЕСЕЦИ ЖИВОТА;
- 19) У 2016.ГОДИНИ, 61 ГОДИНУ ЖИВОТА;
- 20) У 2017.ГОДИНИ, 61 ГОДИНА И ШЕСТ МЕСЕЦИ ЖИВОТА;
- 21) У 2018.ГОДИНИ, 62 ГОДИНЕ ЖИВОТА;
- 22) У 2019.ГОДИНИ, 62 ГОДИНЕ И ШЕСТ МЕСЕЦИ ЖИВОТА;
- 23) У 2020.ГОДИНИ, 63 ГОДИНЕ ЖИВОТА;
- 24) У 2021.ГОДИНИ, 63 ГОДИНЕ И ДВА МЕСЕЦА ЖИВОТА;
- 25) У 2022.ГОДИНИ, 63 ГОДИНЕ И ЧЕТИРИ МЕСЕЦА ЖИВОТА;
- 26) У 2023.ГОДИНИ, 63 ГОДИНЕ И ШЕСТ МЕСЕЦИ ЖИВОТА;
- 27) У 2024.ГОДИНИ, 63 ГОДИНЕ И ОСАМ МЕСЕЦИ ЖИВОТА;
- 28) У 2025. ГОДИНИ, 63 ГОДИНЕ И ДЕСЕТ МЕСЕЦИ ЖИВОТА;
- 29) У 2026. ГОДИНИ, 64 ГОДИНЕ ЖИВОТА;
- 30) У 2027. ГОДИНИ, 64 ГОДИНЕ И ДВА МЕСЕЦА ЖИВОТА;
- 31) У 2028. ГОДИНИ, 64 ГОДИНЕ И ЧЕТИРИ МЕСЕЦА ЖИВОТА;
- 32) У 2029. ГОДИНИ, 64 ГОДИНЕ И ШЕСТ МЕСЕЦА ЖИВОТА;
- 33) У 2030. ГОДИНИ, 64 ГОДИНЕ И ОСАМ МЕСЕЦА ЖИВОТА;
- 34) У 2031. ГОДИНИ, 64 ГОДИНЕ И ДЕСЕТ МЕСЕЦА ЖИВОТА.

ИЗЈАВА О УСКЛАЂЕНОСТИ ПРОПИСА СА ПРОПИСИМА ЕВРОПСКЕ УНИЈЕ

1. Орган државне управе, односно други овлашћени предлагач прописа

Народни посланици: проф. др Тамара Миленковић Керковић, мр Иван Костић, Бошко Обрадовић, Милован Јаковљевић, Радмила Васић и Борко Пушкић

2. Назив прописа

Предлог Закона о изменама Закона о пензијском и инвалидском осигурању
The Law Proposal on Amending the Law on Pension and Disability Insurance

3. **Усклађеност прописа** с одредбама Споразума о стабилизацији и придруживању између Европских заједница и њихових држава чланица, са једне стране, и Републике Србије са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Споразум), односно с одредбама Прелазног споразума о трговини и трговинским питањима између Европске заједнице, са једне стране, и Републике Србије, са друге стране („Службени гласник РС”, број 83/08) (у даљем тексту: Прелазни споразум):

а) Одредба Споразума и Прелазног споразума која се односе на нормативну саржину прописа,

- б) Прелазни рок за усклађивање законодавства према одредбама Споразума и Прелазног споразума,
- в) Оцена испуњености обавезе које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,
- г) Разлози за делимично испуњавање, односно неиспуњавање обавеза које произлазе из наведене одредбе Споразума и Прелазног споразума,
- д) Веза са Националним програмом за усвајање правних тековина Европске уније.

4. Усклађеност прописа са прописима Европске уније:

- а) Навођење одредби примарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- б) Навођење секундарних извора права Европске уније и оцене усклађености са њима,
- в) Навођење осталих извора права Европске уније и усклађеност са њима,
- г) Разлози за делимичну усклађеност, односно неусклађеност,
- д) Рок у којем је предвиђено постизање потпуне усклађености прописа са прописима Европске уније.

5. Уколико не постоје одговарајуће надлежности Европске уније у материји коју регулише пропис, и/или не постоје одговарајући секундарни извори права Европске уније са којима је потребно обезбедити усклађеност, потребно је образложити ту чињеницу. У овом случају, није потребно попуњавати Табелу усклађености прописа. Табелу усклађености није потребно попуњавати и уколико се домаћим прописом не врши пренос одредби секундарног извора права Европске уније већ се искључиво врши примена или спровођење неког захтева који произилази из одредбе секундарног извора права (нпр. Предлогом одлуке о изради стратешке процене утицаја биће спроведена обавеза из члана 4. Директиве 2001/42/ЕЗ, али се не врши и пренос те одредбе директиве).

6. Да ли су претходно наведени извори права Европске уније преведени на српски језик?
Не

7. Да ли је пропис преведен на неки службени језик Европске уније?
Не

8. Учешће консултаната у изради прописа и њихово мишљење о усклађености
Не

Потпис руководиоца органа органа државне управе, односно другог овлашћеног предлагача прописа, датум и печат.

Београд, 15. 09. 2022.

Народни посланици:
Проф. др Тамара Миленковић Керковић

Мр Иван Костић

Бошко Обрадовић

Милован Јаковљевић

Радмила Васић

Борко Пушкић